PARLIAMENTARY OMBUDSMAN OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Gedimino prospect no. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, fax 8 706 65138, email ombuds@lrsKl.lt

March 14, 2017 No. 4D-2017/1-308/3D-744

To: Grant Arthur Gochin
represented by attorney Rokas Rudzinskas
A. Mickevičiaus street no. 14-2
Vilnius

To: Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania

REGARDING COMPLAINT AND MEDIATION BY THE PARLIAMENTARY OMBUDSMAN

1. The Parliamentary Ombudsman of the Republic of Lithuania received on March 7, 2017, a complaint by Grant Arthur Gochin, represented by attorney Rokas Rudzinskas (hereinafter Plaintiff) regarding the activity of the Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania (hereinafter Center).

2. The Plaintiff's complaint indicated, among other matters, that:

2.1. "I am writing you attempting to bring attention to the fact that historical events connected with the genocide of residents are being ignored and distorted in Lithuania." (the language of these and other excerpts has not been corrected);

2.2. "Genocide Research Center director Teresė Birutė Burauskaitė is carrying out her functions incorrectly and is revising historical facts in connection with the Holocaust without basis, subjectively interpreting surviving and publicly accessible documents and presenting unobjective conclusions to society and institutions.";

2.3. "These abovementioned actions are in connection with two historical findings examining the participation of J. Noreika and K. Škirpa in the genocide of the Jews during World War II. The Center prepared the findings in 2016."

3. The complaint to the Parliamentary Ombudsman asks: "1. To investigate Genocide and Resistance Center director Teresė Birutė Burauskaitė's actions in connection with the findings on the activities of J. Noreika and K. Škirpa and at her own cost publish ... an article retracting the arguments on ... in the center's findings and public statements. ... 3. Apply appropriate disciplinary measures..."

4. Positions in legal acts of the Republic of Lithuania are relevant to the circumstances related in the Plaintiff's complaint:

4.1. from the law on parliamentary ombudsmen:

Article 12. Complaints investigated by Parliamentary Ombudsmen

"1. Parliamentary ombudsmen investigate complaints by applications on abuse of office, bureacratism or other abuses by officials of human rights and freedoms in the sphere of public administration.

...

4. Parliamentary ombudsmen do not investigate complaints concerning legal relationships regarding labor, and also do not investigate the basis and legitimacy of decisions, verdicts and findings by courts."

Article 15. Statute of Limitations for Submitting Complaints

"There is a one-year term for submitting complaints from the commission of the actions subject to the complaint or the adoption of a decision subject to the complaint. Complaints filed after this term are not investigated unless the parliamentary ombudsman decides otherwise;"

Article 17. Rejecting Investigation of a Complaint

"1. The parliamentary ombudsman ... makes a decision to reject investigating a complaint, informing the applicant, if:

...

3) investigation of the circumstances indicated in the complaint fall outside the jurisdiction of the parliamentary ombudsman.

...

6) the conclusion has been reached that it is more appropriate for a different institution or agency to investigate the complaint."

4.2. Law on regulation of administrative cases:

Article 3. Disputes over Rights

"1. The administrative court deliberates disputes in the field of public administration."

Article 5. Standing

1. Every interested party has the right under the order prescribed by law to appeal to the court to defend that party's violated or disputed rights or interests protected by law."

Article 17. Cases Falling under the Jurisdiction of the Administrative Courts

"1. The administrative courts rule on cases concerning:

1) the legality of legal acts and actions (inactions) by state administrative entities, and also on these entities' refusal to perform the actions assigned to their competency (hereinafter refusal to perform actions);"

4.3. The regulations of the [Center] as confirmed by Order No. [number not indicated in original-translator] of the Government of the Republic of Lithuania called "On the Confirmation of the Regulations of the Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania";

...

5. The Center's tasks are to restore historical truth and justice, to study the physical and spiritual genocide against residents of Lithuania committed by the occupational regimes of 1939 to 1990 and resistance to these regimes, to commemorate freedom fighters and victims of genocide and to initiate legal judgment of the consequences of occupation. The Center also studies the policies effected during the occupation of the Vilnius region from 1920 to 1939 and resistance to it.

...

9. The general director directs the Center. He is nominated by the prime minister and appointed and dismissed by parliament."

4.4. From the Civil Law Code:

Article 2.24. Defense of Individual's Honor and Dignity

"1. The individual has the right through court proceedings to deny information spread which demeans his dignity and is not true, and also to sue for compensation for financial and non-financial damages. After death that right is held by his spouse, parents and children, if the propagation of the untrue information about the dead individual also does damage to their honor

and dignity. The presumption is the information being spread is not factual until the disseminator of that information proves otherwise.

2. If the untrue information was propagated through the media (press, television, radio and so on), then the person about whom this information was spread has the right to write a denial and to demand the media organ publish or otherwise transmit this denial without cost. The media organ must print or otherwise transmit this denial within two weeks of receiving it. The media organ has the right to refuse to print or promulgate the denial only in the event the content of the denial is in opposition to public morals."

5. From the content of the complaint it has been established the Plaintiff is making a complaint against the Center's actions concerning the presentation of findings on the activities of J. Noreika and K. Škirpa. The complaint says the Center has distorted historical facts and done so publicly, influence public opinion.

Thus the dispute between the Plaintiff and the Center concerns factual circumstances in connection with the people named in the complaint and judgment of their actions, and therefore this dispute should be resolved in court. It should be noted the Plaintiff in his complaint did not specify how the Center's findings on the activities of J. Noreika and K. Škirpa violated the Plaintiff's rights and freedoms in the sphere of public administration.

Based on the legal regulation in point 4.1 of this document, it must be noted the parliamentary ombudsman investigates applicants' complaints regarding abuse of office, bureaucratism or other human rights and freedoms violated in the sphere of public administration, and does not investigate complaints regarding law in the sphere of public administration, nor disputes over the establishment of factual circumstances and historical circumstances.

It should be noted disputes regarding law in the sphere of public administration are adjudicated in the administrative court (point 4.2 of this document). Therefore, the Plaintiff has the right within one month of the day of the promulgation or publication of the legal act or individual legal act [sic] or report of [disputed] action regarding the actions or decisions made by the Center to seek redress in the administrative court for the Center's decision, and also to include in that complaint all the arguments and circumstances which were detailed in this complaint, and thus to defend his rights and legitimate interests (point 4.2 of this document). Taking into consideration what has been explained and that the jurisdiction of the parliamentary ombudsman does not extend to disputes of law, nor to establishing factual (historical) circumstances, this complaint should not be considered by the parliamentary ombudsman.

Based on the positions indicated in point 4.4 of this document, if the Center's actions or decisions demean the honor and dignity of the Plaintiff and are untrue, the Plaintiff has the right through court proceedings to demand a retraction of the information propagated which demeans his honor and dignity and is not in line with the truth. Therefore if the Plaintiff believes the Center's findings on the activities of J. Noreika and K. Škirpa do harm his honor and dignity and are untrue, the Plaintiff has the right to appeal to a court of common jurisdiction and to defend his allegedly violated rights and legitimate interests.

Assessment of the actions of the Center's general director and decisions about responsibility and the application (non-application) of [disciplinary] measures fall under the category of labor relations and are the domain of the prime minister and the parliament, because the parliament appoints and dismisses the general director nominated by the prime minister (point 4.3 of this document). It should be noted the parliamentary ombudsman does not investigate complaints related to legal regulations regarding labor (point 4.1 of this document).

It should be noted that a copy of document [letter] no. 13R-200 dated July 2, 2015, is appended to the complaint (i.e., a reply the Center sent to the Plaintiff more than one year ago). There is no information in the complaint and it is not clear from the complaint whether the Plaintiff

has appealed in writing (and when exactly if appeal were made) to the Center regarding the issues contained in this complaint, or whether an answer was received from the Center. It should be noted there is a one-year deadline from the commission of the action or the adoption of a decision disputed in the complaint for submission to the parliamentary ombudsman (point 4.1 of this document). Complaints filed after that deadline are not usually considered. Bearing in mind there is no information whether the Plaintiff did approach the Center regarding the circumstances contained in this complaint, and that no official position by the Center regarding the circumstances outlined in this complaint has been ascertained, it is appropriate to act as mediator and to address the Center which would examine the complaint and present an official position regarding the issues of the complaint.

6. In light of the circumstances detailed above, of legal regulation related in point 4 of this document, **I inform the Plaintiff** that based on points 3 and 6 in section 1 of article 17 of the law on ombudsmen of the Parliament of the Republic of Lithuania, under which the parliamentary ombudsman adopts a decision not to investigate a complaint when investigation of the circumstances indicated in the complaint do not fall within the jurisdiction of the parliamentary ombudsman, and has come to the conclusion it is more appropriate for a different institution or agency to examine that complaint, **I decline investigation of this complaint, because the complaint should first be examined by the Center, and if its answer is disputed, then in a court of law**.

7. Appreciating the importance of the problem to the Plaintiff and based on section 1 of article 19 of the law on ombudsmen of the Parliament of the Republic of Lithuania, **I ask the Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania** according to its competency to assess the circumstances related in the complaint and to present a well-reasoned response to the Plaintiff (**and to please provide a copy of the answer to the parliamentary ombudsman**).

8. I inform the Plaintiff that, solving the issues of concern with authorized institutions (officials) and if new circumstances arise, for which your right to good public administration is violated (for example, if the institution (officials) under the established order do not provide an answer in writing to the address made to them, refusing without foundation or argument to solve the issue of concern or [refusing] to provide explanations, additional information or documents, fail to specify the manner for appealing a decision made, and etc.), [then you may/should] contact the parliamentary ombudsman again.

APPENDICES. Copies of complaint and appendices, 31 pasges. To the Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania.

[signed]

Augustinas Normantas, parliamentary ombudsman

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrsKI.lt

Grant Arthur Gochin
Atstovaujamam advokato Roko Rudzinsko
A. Mickevičiaus g. 14 – 2
Vilnius

2017-03-14 Nr. 4D-2017/1-308/3D-744

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui

DĖL SKUNDO IR SEIMO KONTROLIERIAUS TARPININKAVIMO

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2017-03-07 gavo Grant Arthur Gochin, atstovaujamo advokato Roko Rudzinsko, (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau vadinama ir – Centras) veiklos.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „Rašau Jums siekdamas pastebėti, kad Lietuvoje yra ignoruojami ir iškraipomi istoriniai įvykiai, susiję su gyventojų genocidu.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Genocido tyrimo centro vadovė Teresė Birutė Burauskaitė savo funkcijas vykdo ydingai, nepagrįstai persvarsto istorinius faktus, susijusius su Holokausto įvykiais, subjektyviai interpretuoja išlikusius ir viešai prieinamus dokumentus, visuomenei ir institucijoms pateikia neobjektyvias išvadas.“;

2.3. „Nurodyti veiksmai susiję su 2 istorinėmis išvadomis, analizuojančiomis J. Noreikos ir K. Škirpos dalyvavimą žydų genocido II-ojo pasaulinio karo metu. Išvadas Centras parengė 2016 m.“;

3. Skunde Seimo kontrolieriaus prašoma: „1. Ištirti Genocido ir Rezistencijos centro vadovės Teresės Birutės Burauskaitės veiksmus, susijusius išvadomis dėl J. Noreikos ir K.Škirpos veiklos ir pripažinti skundą pagrįstu. 2. Nustačius pažeidimus, įpareigoti Teresę Birutę Burauskaitę parengti ir savo lėšomis paviešinti [...] straipsnį paneigiantį centro išvadose ir viešuose pasisakymuose išsakytus argumentus dėl [...]. 3. Taikyti tinkamas drausmines priemones [...].“

4. Su Pareiškėjo skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

4.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

[...]

4. Seimo kontrolieriai netiria skundų dėl darbo teisinių santykių, taip pat netikrina teismų priimtų sprendimų, nuosprendžių ir nutarčių pagrįstumo ir teisėtumo.“

15 straipsnis. Skundų padavimo terminas

„Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip“;

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„1. Seimo kontrolierius [...] priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai.

[...]

6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje."

4.2. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

3 straipsnis. Ginčai dėl teisės

„1. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus."

5 straipsnis. Teisė kreiptis į teismą

„1. Kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas."

17 straipsnis. Bylos, priskirtos administracinių teismų kompetencijai

„1. Administraciniai teismai sprendžia bylas dėl:

1) valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus (toliau – vilkinimas atlikti veiksmus);"

4.3. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutariu Nr. „Dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatų patvirtinimo":

„[...]

5. Centro uždaviniai – atkurti istorinę tiesą ir teisingumą, tirti okupacinių režimų 1939–1990 m. vykdytą Lietuvos gyventojų fizinį bei dvasinį genocidą ir pasipriešinimą šiems režimams, įamžinti laisvės kovotojų ir genocido aukų atminimą, inicijuoti okupacinių padarinių teisinį įvertinimą. Centras taip pat tiria 1920-1939 m. Vilniaus krašte okupacinio režimo vykdytą politiką bei pasipriešinimo jai procesus.

[...]

9. Centrui vadovauja generalinis direktorius. Jį Ministro Pirmininko teikimu skiria ir atleidžia Seimas."

4.4. Civilinio kodekso:

2.24 straipsnis. Asmens garbės ir orumo gynimas

„1. Asmuo turi teisę reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės, taip pat atlyginti tokių duomenų paskleidimu jam padarytą turtinę ir neturtinę žalą. Po asmens mirties tokią teisę turi jo sutuoktinis, tėvai ir vaikai, jeigu tikrovės neatitinkančių duomenų apie mirusįjį paskleidimas kartu žemina ir jų garbę bei orumą. Preziumuojama, jog paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, kol juos paskleidęs asmuo neįrodo priešingai.

2. Jeigu tikrovės neatitinkantys duomenys buvo paskleisti per visuomenės informavimo priemonę (spaudoje, televizijoje, radijuje ir pan.), asmuo, apie kurį šie duomenys buvo paskleisti, turi teisę surašyti paneigimą ir pareikalauti, kad ta visuomenės informavimo priemonė šį paneigimą nemokamai išspausdintų ar kitaip paskelbtų. Visuomenės informavimo priemonė šį paneigimą privalo išspausdinti ar kitaip paskelbti per dvi savaites nuo jo gavimo dienos. Visuomenės informavimo priemonė turi teisę atsisakyti spausdinti ar paskelbti paneigimą tik tuo atveju, jeigu paneigimo turinys prieštarauja gerai moralei."

5. Iš skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas skundžiasi dėl Centro veiklos, susijusios su išvadų apie J. Noreikos ir K. Škirpos veiklą, pateikimu. Skunde nurodoma, kad Centras iškraipo istorinius įvykius ir tai daro viešai, formuodamas gyventojų pažiūras.

Taigi, ginčas tarp Pareiškėjo ir Centro yra dėl faktinių aplinkybių, susijusių su skunde nurodytais asmenimis ir jų veiklos vertinimu, todėl šis ginčas spręstinas teisme. Pažymėtina, kad Pareiškėjas skunde nenurodo kaip Centro išvados apie J.Noreikos ir K. Škirpos veiklą, pažeidžia Pareiškėjo teises ir laisves viešojo administravimo srityje.

Vadovaujantis šio rašto 4.1 punkte nurodytu teisiniu reglamentavimu, pažymėtina, kad Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje, ir netiria ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje, kaip ir netiria ginčų dėl faktinių aplinkybių nustatymo, netiria istorinių aplinkybių.

Atkreiptinas dėmesys, kad ginčai dėl teisės viešojo administravimo srityje spręstini administraciniame teisme (šio rašto 4.2 punktas). Todėl Pareiškėjas dėl Centro veiksmų ir priimtų sprendimų turi teisę per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo dienos kreiptis į administracinį teismą ir skųsti Centro sprendimą, taip pat skunde teismui nurodyti visas žinomas aplinkybes ir argumentus, kurie nurodomi šiame skunde, tokiu būdu ginti savo teises ir teisėtus interesus (šio rašto 4.2 punktas). Įvertinus tai, kas išdėstyta bei tai, kad Seimo kontrolieriaus kompetencijai nėra priskirta tirti ginčus dėl teisės, nustatinėti faktines (istorines) aplinkybes, skundas Seimo kontrolieriaus nenagrinėtinas.

Remiantis šio rašto 4.4 punkte nurodytomis nuostatomis, jeigu Centro veiksmai ar sprendimai žemina Pareiškėjo garbę ir orumą ir neatitinka tikrovės, Pareiškėjas turi teisę teismine tvarka reikalauti paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės. Todėl, Preiškėjas dėl Centro išvadų, susijusių su J. Noreikos ir K. Škirpos veikla, jei Centro išvados, Pareiškėjo manymu, žemina jo garbę ir orumą, ir neatitinka tikrovės, turi teisę kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą ir ginti savo galimai pažeistas teises ir tesėtus interesus.

Centro generalinio direktoriaus veiklos vertinimas, sprendimai dėl atsakomybės ir poveikio taikymo (netaikymo) yra susiję su darbo teisiniais santykiais ir yra Ministro Pirmininko ir Seimo kompetencija, kadangi Centro generalinį direktorių, Ministro Pirmininko teikimu skiria ir atleidžia Seimas (šio rašto 4.3 punktas). Pažymėtina, kad Seimo kontrolieriai netiria skundų susijusių su darbo teisiniais santykiais (šio rašto 4.1 punktas).

Pažymėtina, kad prie skundo yra pridėta Centro 2015-07-02 rašto Nr. 13R-200 kopija (t.y., daugiau nei prieš vienerius metus pateiktas Centro atsakymas Pareiškėjui). Skunde nėra duomenų bei iš turinio nėra aišku, ar Pareiškėjas yra raštu kreipęsis (ir kada konkrečiai, jei kreipėsi) į Centrą dėl šiame skunde nurodytų aplinkybių, ar buvo gautas atsakymas iš Centro. Atkreiptinas dėmesys, kad skundams Seimo kontrolieriui paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo (šio rašto 4.1 punktas). Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, paprastai netiriami. Atsižvelgiant į tai, kad nėra duomenų, ar Pareiškėjas dėl šiame skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į Centrą ir nėra žinoma oficiali Centro pozicija dėl šiame skunde nurodytų aplinkybių, tikslinga tarpininkaujant kreiptis į Centrą, kuris išnagrinėtų skundą ir pateikų oficialią poziciją skundo klausimais.

6. Atsižvelgdamas į pirmiau aprašytas aplinkybes, į teisinį reglamentavimą, nurodytą šio rašto 4 punkte **informuoju Pareiškėją**, kad vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais, pagal kuriuos Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, kai skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, ir padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje, **atsisakau tirti skundą, nes skundas pirmiausia nagrinėtinas Centre, o nesutinkant su jo atsakymu - teisme.**

7. Įvertinęs problemos svarbą Pareiškėjui ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalimi, **prašau Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro -** pagal kompetenciją įvertinti skunde nurodytas aplinkybes bei pateikti Pareiškėjui motyvuotą atsakymą **(atsakymo kopiją prašau pateikti ir Seimo kontrolieriui).**

8. Informuoju Pareiškėją, kad, sprendžiant su įgaliotomis institucijomis (pareigūnais) rūpimus klausimus bei paaiškėjus naujoms aplinkybėms, dėl kurių gali būti pažeista Jūsų teisė į gerą viešąjį administravimą (pavyzdžiui, institucijai (pareigūnams) nustatyta tvarka nepateikus atsakymo į kreipimąsi raštu, nepagrįstai ar nemotyvuotai atsisakant spręsti rūpimą klausimą ar pateikti paaiškinimus, papildomą informaciją, dokumentus, nenurodant priimto sprendimo apskundimo tvarkos ir pan.), turite teisę, nurodęs šias naujas aplinkybes (taip pat pateikęs papildomus turinčius reikšmės dokumentus), kreiptis į Seimo kontrolierių pakartotinai.

PRIDEDAMA. Skundo ir jo priedų kopijos, 31 lapas. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui.

Seimo kontrolierius Augustinas Normantas

Anželika Titovienė, tel. 8 706 65115, el. p. anzelika.titoviene@lrski.lt
(pareiškėjus skundo klausimais telefonu konsultuoja antradieniais ir ketvirtadieniais 14:00–16:00)